

เทศน์ก่อนเวียนเทียน วันวิสาขบูชา

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

เทศน์วันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๔๔

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากค อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้วันวิสาขบูชา เราถึงต้องมาเวียนเทียน เวียนเทียนเนื่องในวันวิสาขบูชาไป วันวิสาขบูชาเป็นวันเกิดของพระพุทธเจ้า วันตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า วันปรินิพพานขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ที่ประเสริฐที่สุด ในมนุษย์นี้ไม่มีใครประเสริฐเท่ากับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในเรื่องของสัตว์ รอยเท้าของสัตว์ รอยเท้าของช้างใหญ่ที่สุด ในเรื่องของมนุษย์ผู้ที่วิเศษคือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวิเศษที่สุดไม่มีใครเสมอเหมือน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐที่สุด

แล้วเรามาบูชาบุคคลที่ควรบูชาไป เป็นบุคคลที่ควรบูชาอย่างยิ่ง เราจะมาบูชาบุคคลที่ควรบูชาอย่างยิ่งต้องเป็นบุญกุศลของเราขึ้นมาอย่างยิ่งด้วย เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นที่บูชาของเทวดาของ ๓ โลกธาตุทั้งหมด ทุกคนเขาบูชา เขารักองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นที่พึ่ง แล้วเราก็บูชาที่เดียวกัน เราทำในที่เหมือนกัน เราทำในที่ที่เขาเคารพบูชา เทวดาก็บูชา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราก็คือบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

นั่นนะมันถึงว่าสื่อถึงกันไง ความสุขความเจริญจะเกิดขึ้นจากเรา เราเป็นคนเกิดมาในพระพุทธศาสนา มันต้องเป็นผู้ที่ฉลาด ฉลาดหาที่พึ่ง ฉลาดหาบุญกุศลของตัวเองใช่ไหม มันต้องฉลาดมันถึงจะได้ประโยชน์กับตัวเองขึ้นมา ทำไมถึงต้องมีบุญกุศล เราทำของเรานี้เป็นบุญกุศลได้อย่างไร เอาดอกไม้ธูปเทียนไปบูชานี้เป็นบุญกุศลได้หรือ เวลาที่เลศความคิดเห็นของตัวเองมันติเตียนอย่างนั้นนะ มันบอกว่ามันเป็นบุญกุศลตรงไหนในเมื่อการกระทำอย่างนั้นมันไม่เป็นบุญกุศล

มันไม่เป็นบุญกุศลเพราะอะไร? เพราะว่ากิเลสมันพุดไป แต่ความจริงเป็นบุญกุศล บุญกุศล เพราะอะไร? เพราะว่าเราได้บูชา บูชาบุคคลที่ควรบูชาอย่างยิ่ง แล้วการบูชาเห็นใหม่ ในการเวียนเทียนของเรานะ รอบแรกเราจะกล่าวถึง “พุทโธ พุทโธ พุทโธ” รอบที่สองกล่าวถึง “ธัมโม ธัมโม ธัมโม” รอบที่สามกล่าวถึง “สังโฆ” เห็นใหม่ เราได้เวียนเทียนด้วย เราได้ภาวนาระลึกถึงคุณของ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วย ได้ระลึกถึงพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ เป็นที่พึ่งของใจของเราด้วย

มันเป็นบุญกุศลอย่างยิ่ง อย่างยิ่งเพราะอะไร? เพราะว่าในป่ารกชัฏ ป่าที่ว่างสกปรกโสโครกนะ ที่ไหนสกปรกเขาต้องทำความสะอาดให้ใหม่ ในหัวใจของเรานะมันมีความสกปรกโสโครก มันมีความฝังใจของเรา เราต้องทำความสะอาด เห็นใหม่ พุทโธ ธัมโม สังโฆ นี่มันเหมือนคำบริกรรมทำให้หัวใจสะอาด

ในการบูชาคุณก็เหมือนกัน ในเมื่อหัวใจมันเปิด หัวใจมันคิดอยากจะทำบุญกุศล หัวใจมันจะบูชาคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ มันเท่ากับดวงใจ ถากถางความมืดบอดของใจ ถากถางความเห็นผิดของตัวในหัวใจ ถากถางสิ่งนั้นออกจากใจ มันจะเป็นบุญกุศลใหม่ สิ่งที่สกปรกโสโครก สิ่งที่เป็นที่มืดที่เขาหวาดเสียวกันไม่กล้าเข้าไป ในหัวใจของเราแท้ ๆ นะ ในความเห็นของเราที่เรากลัวตัวเอง เราไม่เคยกลัวใครเลย ใครก็สู้เขาได้หมด คนนั่นก็สู้ได้ คนนี้ก็สู้ได้ แต่ตัวเองเอาตัวเองไว้ไม่อยู่

เรากลัวตัวเราเอง เราไม่สามารถเอาตัวเราเองไว้ในหัวใจของเราได้ เราถึงต้องทำต้องถาก ถองถางในหัวใจของเราเพื่อให้เห็นสว่างขึ้นมาใจ เพื่อให้เราสามารถก้าวเดินเข้าไปในหัวใจของเราได้ใจ ในใจของเรานี้เราก็สนิทกับใจของเรา เราก็มีความสนิทชิดเชื้อกับใจของเรา ใจมีที่พึ่งอาศัย ใจมีเพื่อนสอง ใจมีคุณธรรมเป็นเครื่องอยู่อาศัย เห็นใหม่ ใจมันก็จะไม่เป็นที่เกรงกลัวของเราเอง ใจของเราเอง ตัวเราเองเรากลัวตัวเราเอง แต่เราไม่เคยกลัวใครเลย

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าหัวใจได้ถากได้ถาง ถากถางด้วยอะไร? ด้วยบุญกุศลใด บุญกุศลที่เราจะแสวงหาอยู่นี้ ทำบุญกุศลขึ้นมาเพื่อให้หัวใจเรามีที่พึ่งที่อาศัย เห็นใหม่ บูชาบุคคลที่ควรบูชา

เอตมมุงคฺลมุตฺตมํ ใง ปุชา จ ปุชณียานํ ในมงคล ๓๘ ประการนี้การบูชากัน การให้ทาง การเดินสวนกันผู้ใหญ่เราหลีกเลี่ยงให้ อันนั้นก็เป็นบุญกุศลแล้วนะ การยกมือไหว้ การคารวะนี้ความกตัญญูกตเวที มันเป็นบุญเป็นกุศลทั้งหมดเลย ถ้าคนรู้จักหามาใส่ตัวเอง

แต่ความเห็นของเรา ความขี้เกียจ ความมั่งง่าย มันจะไม่ให้เราได้บุญกุศลเข้ามาใส่ใจเรา มันจะเอาแต่ความสะดวกสบายของมัน เห็นไหม แล้วทำอะไรที่จะเป็นประโยชน์ขึ้นมามันก็ไม่ให้ทำ อย่างเช่นวันนี้ วันวิสาขบูชา เป็นวันเกิดของเอกบุรุษนะ บุรุษที่เกิดขึ้นมานี้เป็นเอกบุรุษนะ แล้วยังตรัสรู้ธรรมอีก ตรัสรู้ธรรมธรรมอันนั้นประเสริฐที่สุด เพราะธรรมอันนั้นนี่ถึงได้เป็นที่เคารพบูชาของเหล่าเทวดาเหล่าหมู่สัตว์ทั้งหลาย

เคารพบูชาเพราะอะไร? เพราะทุกคนเบื่อความทุกข์ ทุกคนอยากจะแสวงหาที่พึ่ง แสวงหาเท่าไรก็แสวงหาไม่เจอ ที่พึ่งของตัวเองไม่เคยเห็น เห็นแต่ว่าคิดว่าที่นั่นก็พึ่งได้ ที่นั่นก็พึ่งได้ มันแสวงหาที่พึ่งภายนอกใจ มันไม่เคยแสวงหาที่พึ่ง ที่พึ่งแท้จริงอยู่ในหัวใจของเรา ที่พึ่งที่แท้จริงอยู่ที่กลางหัวใจเลย ถ้าหัวใจนี้สงบ หัวใจนี้ร่มเย็นเป็นสุข หัวใจนี้พาเกิดพาตาย เราเกิดเราตายไปทุกภพทุกชาตินะ

คูลี คูแมลงเม่าเห็นไหม มันบินเข้ากองไฟเพราะอะไร นี่กรรมของมัน มันสร้างกรรมของมันแล้วมันเกิดเป็นสัตว์ ธรรมชาติของสัตว์ เขาเจอไฟเขาก็ไปดับไฟ ความคิดของเขา นี่กรรมมันพาเกิด เกิดแล้วก็ไม่รู้สิกว่าอะไรเป็นอะไร แต่เราเป็นมนุษย์ เราเป็นคนฉลาด เรามองคูนี่ทำไมเอาชีวิตเข้าไปแลก ก็รู้ที่อยู่เป็นไฟแล้วเข้าไปทำไม นี่ผู้ที่ยืนในที่สว่างมันจะเห็นอย่างนั้น ผู้ที่ยืนในที่มืดจะไม่รู้เห็นอะไรทั้งสิ้น มันมืดบอดจนไม่เข้าใจ

นี่สถานะในการเกิดใง ถ้าเราเกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน เห็นไหม มันประจบสอพลอเจ้านายมัน มันอยากจะมีความสุขของมัน มันก็ทำได้แค่สมองของมันเท่านั้นนะ มันเกิดเป็นสัตว์นรก เกิดเป็นเปรต เกิดเป็นผี เกิดเป็นอะไรก็แล้วแต่ นี่กรรมพาเกิด กรรมคืออะไรล่ะ? กรรมคือการกระทำ แล้วเรามากระทำความดีของเราเนี่ย มันจะว่าเป็นของเล็กน้อยหรือ? มันของประเสริฐที่สุด มันลุ่มลึกที่สุด แต่หัวใจมันไม่เปิดต่างหาก เราถึงไม่เข้าใจสิ่งที่ลุ่มลึก สิ่งที่มีคุณประโยชน์กับหัวใจของเรา

สิ่งที่แสงหานั้นเป็นปัจจัย ๔ เครื่องอยู่อาศัยของโลกนี้ บุญกุศลนี้อาศัยด้วย ๓ โลกธาตุ บุญกุศลนี้ติดแนบไปกับจิต จิตนี้จะพาบุญกุศลนี้พาเกิดพาตายไปตลอดทุกภพทุกชาติ เราจะปฏิเสธว่าชาติหน้าไม่มี อดีตชาติไม่มี นั่นอยู่ที่คำปฏิเสธ ความจริงกับความปฏิเสธคนละเรื่องกัน วันนี้มี พຽງนี้ก็สว่าง เมื่อวานมาจากไหน?

นี้ก็เหมือนกัน ภพชาติมาจากไหน ถ้าหัวใจมันมีอยู่ หัวใจต้องไปเกิดไปตาย หัวใจนี้เอาอะไรเป็นที่อาศัย ถ้ามีอกุศลมันก็เกิดอย่างที่ว่านี้ คุณสิบินเข้ากองไฟ ๆ นี้ภพชาติของสัตว์เดรัจฉานไง แล้วภพชาติของเขาก็หมดไป เห็นไหม เขาเกิดมาแป็บเดียวบินเข้ากองไฟตายไปแล้ว นี่ ๑ ภพ ๑ ชาติของเขาหมดไป แล้วมันเวียนตายเวียนเกิดนะ คิดดูสิว่ามันขนาดไหน แล้วเราเกิดมาเป็นมนุษย์นี่อายุของเราสั้นกว่าเขา สัตว์บางตัวอายุ ๗ วัน สัตว์บางชนิดอายุ ๗ วัน อายุ ๑๐ ปี ๒๐ ปี เต่าอายุ ๓๐๐ ปี อย่างเรานี้อายุ ๑๐๐ ปีโดยประมาณ

การเกิดการตายนี้บุญกุศลพาเกิด แล้วเราหาสิ่งนั้นมาเป็นหัวใจของเรา จนถึงที่สุดนะ นี้ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมอันนี้ ถึงว่าประเสริฐ ประเสริฐเพราะว่าท่านสิ้นกิเลสไป พอสิ้นกิเลสสั่งสอนหมู่สัตว์ได้ ถ้าไม่สิ้นกิเลสเอาอะไรมาสอน มีดบอดเอาอะไรมาสอน เพราะอะไรพาเกิดพาตายก็ไม่รู้ จิตเป็นอย่างไรรู้ก็ไม่รู้ ความคิดเป็นอย่างไรรู้ก็ไม่รู้ รู้ว่าเป็นเรา ๆ แล้วก็ตีโพยตีพายนะ

เวลาทุกข์ร้อนนี้ตีโพยตีพายกัน “เรานี้ทุกข์ ๆ” เรานี้ทุกข์แต่ไม่รู้แก้กันอย่างไร องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงบอกว่า “ให้ทำบุญกุศลไป” ทาน ศีล ภาวนา มันทุกข์แสนทุกข์เอาอะไรไปทาน มันจะไม่มีกำลังที่ไหนไปให้ทานอยู่แล้ว...ไม่ต้อง ทานนี้ไม่ต้องใช้ทรัพย์สมบัติขนาดไหนเลย เห็นเขาทำบุญกุศลกันนะ อนุ โมทนาไปกับเขาก็ได้บุญแล้ว ถ้าคนรู้จักฉลาดไป

ชาตินี้เกิดมาทุกข์มาก เห็นเขามีความสุขกัน เขาทำคุณงามความดี...สาธุ สาธุ ขอให้เกิดเป็นอย่างนั้นบ้าง ฟังสิ คำว่า “ขอให้เกิดเป็นอย่างนั้น” คืออะไร? คือความคิด ความคิดคือเจตนา เจตนาเริ่มสะสมเข้าไปที่ใจ ใจสะสมความคิดเข้าไปนี้ ความคิดสิ่งที่ดีเข้าไปที่ใจ ทุกข์อันนี้มันเสียดวง

ใจขึ้นมา มันก็อยากปฏิเสธ แต่มันปฏิเสธไม่ได้ เพราะว่าสถานะนี้เราเกิดมาแล้ว เพราะสิ่งที่เรา เป็นอยู่นี้เพราะเราทำมาทั้งหมดนะ

เราสร้างบุญกุศลมาได้เกิดเป็นมนุษย์นี้ มนุษย์ที่นั่งอยู่นี้ประเสริฐที่สุดเลย ประเสริฐกว่า สัตว์ทั้งหมดเลย แต่ทำไมมนุษย์บ่นว่าทุกข์ล่ะ? มนุษย์บ่นว่าทุกข์เพราะมนุษย์มันแสวงหาแต่ข้าง นอก อยากจะเอาแต่ข้างนอก แล้วมัน ไม่รู้ว่าสิ่งที่แสวงหามาสะสมไว้ในบ้านนะมัน ใช้ก็ไม่หมดนะ แล้วจนเก่าแล้วก็จะให้ทานเขาไป มันก็ยังเหลือใช้จนเกินกว่าเหตุ เห็นไหม

เวลามันแสวงหามันแสวงหาอย่างนั้น กลัวจะไม่พอ ๆ ๆ แต่เวลาทุกข์ขึ้นมาแล้วมันทุกข์ ขนาดไหนล่ะ ถ้าเรามันพออยู่พอกิน พอเป็นพอไป อันนั้นเป็นเครื่องอยู่อาศัย เรารับรู้อยู่ แล้วเรา เปิดตาอีกข้างหนึ่ง หัวใจนี้ยังต้องเกิดต้องตายนะ ต้องหาบุญกุศลเป็นเครื่องอยู่ของใจ การเวียน เทียนนี้ถึงเป็นบุญกุศลอย่างมาก จะเน้นย้ำให้เห็นคุณประโยชน์ของการเวียนเทียน ใจ

การเวียนเทียนนี้เวียนเทียนเพราะเคารพบุคคลที่ควรบูชา เคารพองค์สมเด็จพระสัมมาสัม พุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นที่เคารพของสัตว์โลกทั้งหลาย เป็นที่เคารพของ ในวิภวณทั้งหมด เราก็คือเรา เราก็บูชา เราบูชาทำคุณงามความดี ตั้งใจ ใครตั้งใจตั้งกุศลขนาดไหน เปิดใจขนาดไหน อันนั้นจะได้มากขนาดนั้น ใครทำเล่นได้เล่น ใครทำสักแต่ว่า ๆ เห็นไหม มาแล้ว อยากให้ได้บุญเต็มทีนะ อุดสำหรับพุดให้ฟังนะ พุดให้ฟังแล้วตั้งใจทำ ตั้งใจทำของเรา

นี่อันนี้เป็นกุศล เป็นบุญที่ว่าเป็นหัวใจนี้ไม่ต้องไปเกิดเป็นอย่างไรเห็นอยู่นี้ เกิดเป็นอย่างไร เห็นว่าเขาเกิดตายของเขา มีแต่ความทุกข์ เราจะเกิดจะตายอีกก็ขอให้เกิดมีบุญกุศลพาเกิด จะต้อง เกิดอีกแน่นอน ตายแล้วต้องเกิด เกิดแล้วก็ต้องตาย เว้นไว้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์แรกที่ตรัสรู้ธรรมไป ชำระกิเลสออกจากใจทั้งหมด ไม่มีเชื้อสืบต่ออีก สิ่งที่ไม่เชื้อสืบ ต่อมันไม่มีอะไรต่อกับมัน มันเป็นไปไม่ได้ แต่หัวใจของเรามีเชื้อสืบต่อคือความคิดอันนี้ ใจ คิดถึง บ้าน เสร็จจากนี้ทุกคนต้องกลับที่อยู่อาศัย ทำไมมันกลับล่ะ? เพราะความคิดมันผูกพันอยู่ใช้ไหม ความรู้ผูกพันอยู่

อันนี้ก็เหมือนกัน บุญกุศลมันฝังอยู่ที่จิต ใจ่ความคิดอันนี้คือเชื้อ เชื้ออันนี้จะพาเกิดพาดาย
แน่นอน ความคิดในหัวใจมีอยู่ มันต้องเกิดต้องตายทั้งหมด จนชำระล้างความคิดได้ออกทั้งหมด
สมุจเฉทปหานตัดขั้นชัขาดออกจากใจ ตัดทุกอย่างขาดออกจากใจหมด ใจ่ไม่มีความคิด ใจ่สักแต่
ว่าเฉย ๆ ใจ่เป็นใจ่เฉย ๆ ใจ่บริสุทธิ์ผุดผ่องอย่างนั้น ไม่เกิดอีกเค็ดขาดเฉย

อันนี้อยู่ในศาสนาพุทธของเราที่ประเสริฐนี้ เราตั้งใจทำของเราเพื่อถึงอันนั้น ขณะที่เราทำ
ไม่ได้ เราก็สะสมบุญกุศลขึ้นไป เวียนเทียนสะสมขึ้นไป มีทาน มีศีล มีภาวนา แล้วจะแก้ลำขึ้นไป
ไป วุฒิภาวะของใจ่จะพัฒนาขึ้นไป ๆ จนถึงที่สุดแล้ว ให้พ้นจากทุกข์ไป เอวัง